

LA CONVERSA

talanes. Però encara no sé agafar una cançó i dir la lletra mentre la canto, no em funciona, no puc dir la lletra al mateix temps que la música. Talment com quan parlo, no em surt una paraula quan jo vull, quan canto, igual. Tinc una amiga que també era mestra de música, que parla més malament que jo, i canta... i li funciona! És que el cervell és una màquina que ningú no coneix. No se'n sap res.

☛ Com s'inicia en la música una nena de pagès, a Cardona?

☛ La meua mare, que era de Saló, als sis anys ja duia una botiga allà i va tirar la família endavant, volia estudiar piano i no l'hi van deixar fer. Va venir a Cardona i es casà amb el pare i van tenir sis fills, jo sóc la petita dels sis germans, i va comprar un piano, i venia una dona de Cardona un cop per setmana a fer classes de piano als sis fills. A la mare li costava molt escriure, era d'una família humil, però ella cantava molt. Per Sant Josep fèiem danses catalanes a casa, amb la família... vam tenir una infantesa molt maca. I com que volien que tinguéssim una bona educació ens van dur a les monges de Manresa, les dominiques, que penso que no va ser una bona educació però... Dels sis germans, dues ens hem dedicat a la música. Vaig tenir de professor el Josep Padró, que recordo molt, i recordo que em deia que amb la música havia d'expressar.

☛ Que la música no es redueix ni a unes lleis matemàtiques ni a un pentagrama.

☛ Que hi ha un sentiment, i em va acompanyar, i en un casset em gravava músiques i a partir d'aquest exercici vaig començar a sentir la música, perquè fins aleshores havia estat matemàtica pura, i me'n recordaré sempre més, de Josep Padró; va ser qui em va mostrar què era la música, i mira que jo feia anys que n'estudiava!

☛ I de Cardona baixa a Barcelona, i de tots els centres on va treballar en el seu currículum vostè destaca l'Escola del Mar, un nom molt instal·lat en l'imaginari educatiu del país; la va influir passar per aquesta escola?

☛ També vaig passar per altres centres amb estades més llargues o més curtes. Per exemple vaig fer classes al Toni i Guida, on vaig tenir els grans mestres de la professió i de la vida (aquí la ironia se'ns ha assegut al costat). El primer dia que vaig ser allà, dos nens es van començar a barallar; jo no havia vist mai una baralla entre nens com aquella, vaig posar la mà perquè no es fessin mal i l'endemà tenia una unglia negra (riu a cor que vols). Recordo uns nens que em perseguen amb una cadira dins la classe, que algú em va rebentar les rodes del cotxe, van ser els meus grans mestres de vida. Havia d'aprendre a fer de mestra!

☛ Vostè diu que als nens que han passat per una experiència musical com un concert pensat i

Assumpció Malagarriga en un racó del petit despatx al seu pis del barri barceloní de la Sagrera. SALVADOR REDÓ

☛ [Abans de l'ictus] El meu cos era la maquinària necessària perquè pogués fer tot allò que pensava»

executat per a ells o participar en una Cantània, per exemple, encara que no facin mai més música, sempre els queda alguna cosa a dins.

☛ És cert. La música deixa una empremta per sempre. Quan ho reben no en són conscients, però passa. La gent t'ho diu. Vaig anar a Cadis a fer una conferència i vaig trobar un taxista que era català, i em va dir que quan era petit havia anat a un concert a l'Auditori i que ho recordava, i que quan tingués fills volia buscar concerts d'aquests per dur-los-hi. Quan aquells nens s'han fet grans, volen que els seus fills visquin allò que ells recorden. Quan estem en un projecte educatiu com el que jo estava a l'Auditori, tenim l'oportunitat, mitjançant els nens, d'arribar a la gent gran. La música agrada als nens, mouen el cos i ballen, però també els agrada perquè, quan la música els entra, els mou l'ànima. Perquè passi això, els hem d'ajudar, hi ha d'haver d'algú que els ajudi a arribar-hi. Quan comprem contes, busquem que tinguin unes il·lustracions macques, i allà estem treballant la literatura i el gust per l'art visual. La

☛ Els projectes educatius poden transformar la societat perquè van a l'escola i a la família»

música ens du a una connexió espiritual que és molt íntima i està molt amagada, però quan el nen la troba, la sent molt intensa. Una de les coses que no oblidaré mai és el silenci que es produïa en els concerts per a nens de dos anys; era tan intens, aquest silenci, que senties la connexió directa de l'ànima del nen amb la música. Quan els nens vénen a un concert, senten aquestes coses però no te les saben explicar. Quan les famílies vénen als concerts, senten la música a través dels seus fills, i aquí es fa una educació de la família sense saber-ho ells, potser. Per això penso que els serveis educatius són molt importants, per això vaig agrair la feina dels polítics en aquest camp.

☛ Els polítics estaran contents de llegir això.

☛ Si no hi hagués hagut subvencions, complicitats... Els projectes educatius poden transformar la societat perquè vas a l'escola i a la família, que són la societat en ella mateixa. Si aconseguïssim que l'escola i la família vinguin als projectes educatius, encara que ells no ho sàpiguen, estàs canviant el món. El projecte educatiu de l'Au-

☛ Si l'espectacle que ofereixes no és bo, els nens ho saben i desconnecten ràpidament»

ditori era afavorir la presència de la música de qualitat en la vida de les persones. Per a mi el més important és que les institucions tinguin un projecte, i això no passa. Hi ha institucions de gestors i sempre que em convidaven a parlar-ne els deia que ja estava bé, però que si no hi ha projectes, perquè necessitem gestors? I de projectes no n'hi ha. Qualsevol institució pot fer coses; pot fer un concert molt bo, que ja està bé, però la institució té la responsabilitat de tenir un projecte educatiu, i la diferència entre un projecte i un concert sol és que si una família o una escola vénen a un concert i un altre dia, i un altre, i un altre, el que reben és una suma de coses que els fan canviar sense ells saber-ho.

☛ En l'homenatge que li van fer, es notava les complicitats, les ganes de ser-hi de la gent que va omplir l'Auditori.

☛ Una de les coses que penso que he sabut fer bé és creure en les possibilitats de cada persona, que són moltes, i fer que se n'adonesin, treballar-ho junts i posar sempre al davant el projecte. Has de fer això, i tu i tu i tu... i junts ho aconseguirem.

☛ Vostè és mestra. A Catalunya ser mestra té unes connotacions especials, com és el lideratge social, la renovació pedagògica, un obrir portes; què pensa quan es diu que l'escola catalana adoctrina?

☛ Jo crec que són uns quants, que diuen això, que hi ha molta gent que reconeix la feina feta. L'escola catalana no adoctrina. Jo he voltat molt per Espanya, de fet s'hi celebren Cantànies extretes de les nostres, i no he notat cap animadversió, penso que són argumentacions dels polítics i que hi ha mestres molt bons a tot arreu.

☛ Ha estat impulsora de la «Red de organizadores de conciertos educativos». Això és una idea que va sorgir de l'Auditori també?

☛ No ben bé. Feia temps que un grup divers de gent d'arreu de l'estat lligat a serveis educatius ens anàvem veient aquí i allà i vam decidir organitzar-nos. Hi ha un reconeixement molt gran de la feina que hem fet des de Catalunya i no hi ha hagut cap problema mai. A Espanya i a Europa se'ns reconeix, i en el cas de Cantània, l'hem exportat.

☛ Heu aconseguit tenir compositors i lletristes de primera. La qualitat com a pal de pallar de les propostes.

☛ Els nens es mereixen el millor perquè, si no, no arriba. Si l'espectacle que ofereixes no és bo, els nens ho saben i desconnecten ràpidament; d'això n'estic segura, i en tenim proves científiques que ens ho confirmen. Per això en els concerts i en Cantània sempre hem agafat músics molt bons, i per això els has de pagar molt bé, i també perquè els fèiem fer coses que normalment en un concert no es fan, com tocar de memòria i tocar movent-se.

☛ Prenguem per exemple l'«Himne dels dofins», amb lletra de David Nel·lo i música d'Albert Guinovart. En aquesta petita peça m'ha semblat descobrir tres coses en la lletra que són un manifest d'intencions. En la primera, un aprofitament científic: «No som peixos ni rapsodes, som mamífers placentaris»; una segona que versa sobre la solidaritat: «Ignorem totes les modes perquè no som gens sectaris»; i finalment una tercera que té a veure amb la diversitat: «Si s'escau, fem manetes amb la foca i l'erició».

☛ A la Cantània es feia un treball molt gran a més a més del musical. A la primera sessió de formació de Cantània venia el compositor i el lletrista i tots dos presentaven els seus treballs, i s'explicava el text i tot el que no hi cabia i que donava possibilitats de treballar-ho; en la segona sessió hi havia una conferència que desgranava el text perquè els mestres de música i els generalistes tinguessin materials per treballar tot l'any, i així també es buscava la complicitat de tothom.